

Bonyhád és Vidéke

Társadalmi és községpolitikai ujság.

Megjelenik minden szombaton az „Országos Néplap” mellékleteként.

Előfizetési ára az „Országos Néplap”-pal és a „Tolnamegyei Hírlap”-pal együtt egész évre 8 korona.

Főszerkesztő:
BETNÁR BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bonyhád, Perczel Mór-u. 223. (Ermel ház)
Telefon szám 28.

A drágaság leküzdése.

Napjaink legégetőbb gazdasági kérdése, a drágaság, egymásután mozgatja meg a tömegeket s az államokat s egyéb hatóságokat egyaránt foglalkoztatja azzal, hogy a drágaság ellen hathatós intézkedéseket léptessenek életbe. Mindennek dacára a drágaság, mely körülbelül ezelőtt tíz évvel kezdett jelentkezni, eleinte mérsékeltebben, utóbb pedig rohamosan szöktette fel a létfenntartás minimumát az emberek részére.

A drágaság okát, bármennyire is egyidejű annak megjelenése és kiélesedése az egész világon, különböző piacokon más és más okokkal lehet indokolni. A kereslet az élelmiszerek irányában folytonosan emelkedik, anélkül, hogy a piacra elegendő árut lehetne hozni, s ami a külföldről be volna hozható az emelkedő kereslet kielégítésére, azt vagy a forgalmi korlátozások, vagy pedig a tiltó vámok állítják meg a határon.

A drágaság, miután az élelmezési cikkek terén érezhető a legjobban, egész más elbírálás alá esik, mintha az egyik iparág terén volna észlelhető. Tegyük fel egyik iparágról, például a fonó-szövő iparról, hogy az egy vagy két évig nem

számíthatna nyers anyagra. Ennek következménye volna elsősorban a pamutárak szédületes emelkedése olyannyira, hogy az ilyen árut csak a jobb módúak szerezhették be maguknak. Bármennyire is sujtaná ez a szegényebb néposztályt a ruházkodás terén, azért valami pótananyaggal majd csak ki tudná elégíteni szükségleteit a kifizető általános drágasága, vagyis a mindennapi megélhetés költségeinek jelentékeny emelkedése már olyan dolog, amely az emberi életbe mélyen belenyúl.

A lefolyt két-három esztendő óriási sztrájkmozgalmai mind a drágaság hatása alatt alakultak ki s amikor a kisemberek megélhetésénél a létminimum néhány év alatt 50—60%-kal szökött fel, akkor a legsürgősebb kérdés, mely a kormányok és államok részéről megoldásra vár, a drágaság kiküszöbölése lett.

A tanulmányok, melyek e téren folytak, legtöbb oldalon megvilágították a kérdést és amellet hogy általános elv lett: minél kevesebb munka után, minél több fizetést elérni, a legtöbb helyen abban látják a drágaság okát, hogy éppen az élelmezés ellátása körül a termelő és fogyasztó közé igen sok közvetítő szorult, kinek működése nagyon is felhajtja az élelmiszerek árait.

A Gazdaszövetségi-Bank Bonyhádon elfogad takarékbetéteket

4⁰/₁₀-ra és fizeti a törvényes kamatot.

Nagyobb betétnél és hosszabb felmondási időre felemeli ezt 4¹/₄ %-tól egész 4³/₄ %-ig. Kölcsönt nyújt továbbá adóslévre, jótállásra, betáblázásra és lebonyolít a legelőnyösebben mindennemű bankügyletet. Kölcsönkérők küldjék be telekkönyvi kivonataikat és a községi becselő levelet. Kölcsönöket más intézettől is át lehet hozni és ez csak 1 korona költségbe kerül.

Műtrágya 75 kilós zsákokban olcsón beszerezhető.

Nálunk már évek óta sürgetik azoknak a rendszabályoknak az életbeléptetését, melyek ezen a bajon segítenének.

Most olyan helyen foglalkoznak vele, ahol a legradikálisabb eszközöktől sem riadnak majd vissza, ha az élelmiszer-drágaság leküzdésére megindítják az akciót. A drágaság kérdése most Franciaországban jutott napirendre s a drágaság ellen való fellépés a francia fogyasztók tömegében demonstrációkra vezetett, hogy az egész államhatalom s a hatóságok egyaránt közbeléptek egyrészt a felzudult tömegek lecsillapítására, másrészt a drágaság csökkentésére szolgáló intézmények és rendszabályok életbeléptetésére.

A francia kormány elsősorban is megengedte a községeknek, hogy hus- és pékszövetkezeteket alakítsanak s hogy ezáltal gyakoroljanak a községek közvetlenül befolyást a legszükségesebb élelmiszerek áralakulására. Azonkívül a városokban mindenütt, ahol vásárcsarnokok vannak, hatósági bizottság ellenőrzése mellett kifüggesztetik a napi árakat az összes élelmezési cikkeknel, hogy a fogyasztóknak módjában állhasson az áruk árainak ellenőrzése. Tervbe vette a kormány a fővárosban hatósági sütődék és husvágók felállítását s az élelmezési szerek tarifáját a lehetőségig leszállította, hogy a szállítási költségek minél kevésbé nyomják az árakat. Egyébként még Franciaország a közeli gyarmatokról a husszállításra is be tudott rendezkedni s így a gyarmatok olcsó termékei közvetlenül a nagyobb városok piacaira jutnak.

Mindazonáltal a francia kormány nem lépett az antimerkantilizmus terére, csak oda akar hatni a szövetkezetek felállításával, hogy a fölös közvetítés drágító hatását minél jobban ellensúlyozhassa. Kiemeljük mi is ezt az intézményt, melynek széles alapokon való megvalósítását nálunk is örömmel üdvözlőné a fogyasztók tömege.

Ifjusági önképzőkör.

Semmi sem jellemzi jobban korunkat, mint az anyagi élvezetek után való törekvés. Ennek az érdekében képesek az emberek mindent elkövetni, hogy minél többet áldozzanak az anyagiak oltárán, s azt a pár percet, vagy órát, mely őket a napi munkától mentesíti, minél kellemesebben töltsék el s legalább arra a rövid időre feledjék a gondot, a bűt, a mindennapi élet ezer küzdelmét. Ezért vannak tele kávéházaink, a vendéglők, a csapszékek, a legelegánsabbtól a legocskábig, mely az emberiség nagyrészenek ugyszólván nem is második, hanem tulajdonképpen otthonát képezi. Hogy itt nem mindig a legerkölcösebb, a legtudományosabb dolgokat látja, különösen az ifju, fiatal ember, az természetes. Rá is nyomta bélyegét a fiatalságra ez az életmód, meg is látszik a sok sápadt, vézna alakon, vértelen arcon a rendetlen élet, nem is lehetett látni azelőtt annyi beteg, időelött meggyörnyedt embert, mint éppen napjainkban. De nem csoda! Vannak ipari vagy kereskedelmi alkalmazottak, kik tegnap még tanoncok voltak s nagy csomagokat cipeltek a postára, ma délbent felszabadultak és este már kezükben bottal és vastag szivarral a szájukban ülnek a kávéházban. Hogyne, hisz most már ők is „társadalmi lények“ lettek!

Könyvet a kezükbe venni, tanulni, művelődni, arról szó sincs. Még a saját szakmájában sem gyakorolja, fejleszti, képezi magát egyik sem.

Hisz felnőtt iparosok és kereskedők vannak, kik — azáltal, hogy soha egy könyv nem volt a kezükben, — sejtelemmel sem bírnak a világ haladásáról, a tudomány újabb vívmányairól, művészetéről, sportról.

Akadtt azonban egy csapat, egy kis lelkes tábor, mely szakított ezzel a régi felfogással. Belátta, hogy csak úgy lehet tiszteletet és becsülést szerezni, ha az ifju, elhagyván az elemi iskola padjait, napi munkája után nem a lebujsokban keresi szórakozását, hanem összeülve társaival egy barátságos helyiségben, tanulni igyekszik, hogy ezáltal lépést tartson azon embertársaival, kik több iskolát végeztek, mint ők. Egyesületeket, köröket alapítottak, hol napi teendőjük végzése után egymásközi eszmecserére, előadások hallgatására jöttek össze s belátták, hogy a tanulni vágyás, a tudás, a legnemesebb élvezet és szórakozás.

Örömmel kell üdvözlőlnünk minden oly mozgalmat, mely a haladást, különösképen a kulturális téren való előretörekvés céljait szolgálja.

Öszinte örömmel üdvözlőljük tehát a Bonyhádon is megalakulni készülő ifjusági önképzőkört. Szép eszme, helyes terv. Csak kitartás kell hozzá és egy kis jóakarát. Reméljük, hogy városunk közönsége is minden áldozatot meghoz az egyesület felvirágoztatása érdekében.

Hisz mindnyájunk érdeke, hogy az ifjuság helyes utón járjon, jó modort sajátítson el s tanult, művelt legyen. Felolvasás tartása, szavatok, énekszámok előadása s különösen a könyvtár helyes használata folytán bőven nyilik majd alkalma tudását kiegészíteni.

Csak egyet ajánlunk az új egyet vezetőinek figyelmébe!

Politikát, vallást, e két kényes kérdést kapcsolják ki teljesen jövőendő működésük köréből. E két kérdésen marakodjanak mások, a nagyok, vagy akárkik, az önképzőkörnek felül kell emelkedni minden pártpolitikai és vallási kérdésen, abban kell, hogy helyet találjon magának minden tanulni vágyó fiatalember, rang-, politikai- és valláskülömbőség nélkül, mert hisz célja nem is lehet más: a korcsmázás és szerencsejátékoktól való távoltartás, a műveltség és intelligencia fejlesztése!

Ily gondolatokkal eltelve üdvözöljük az új együletet a vasárnap d. u. 3 órakor a városház nagytermében tartandó megalakulása alkalmából s sok szerencsét kívánunk további működéséhez!

Láng Károly.

HIREK.

— **Előléptetés.** A földmívelésügyi miniszter Barabás Imre bonyhádi járási kir. állatorvost a X-ik fizetési osztályból a IX. fizetési osztályba léptette elő.

— **A főgimnázium köréből.** Molnár Kálmán főgimn. tanár, ki Abbaziában szabadságon volt, visszatért Bonyhádra.

— **Új tankerületi főigazgató.** A székesfehérvári tankerület, melyhez a bonyhádi gimnázium is tartozik, új főigazgatót kap, Kárpáti Kelemen személyében, ki kiváló képességű és nagy tudású ember hírében áll.

— **Eljegyzés.** Láng Károly, bonyhádi izr. tanító, lapunk belmunkatársa eljegyezte Bátorfi Piroska lengyeltóti tanítónőt. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Hymen.** Kallenberger Julie és Gász Alajos folyó évi november hó 19-én délelőtt fél 12 órakor esküsznek örök hűséget a zimonyi r. k. templomban.

— **A szabadoktatás szervező-bizottsága** tudatja, hogy első előadását nov. 26-án tartja meg a városháza nagytermében, melynek részleteiről a t. közönség a felragaszok által bővebben is értesítve lesz.

— **Szerencsétlenség.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt csütörtökön Davidovics Jakab kereskedő lakásán. Az említett nap reggelén ugyanis a cseléd véletlenül magára borította az égő petroleumlámpát, mitől ruhája

meggyuladt és kezén súlyos égési sebeket szenvedett. Csak lélekjelenlétének köszönhető, hogy hamarosan egy vízzel telt teknőbe feküdt. Hazaszállítottak szüleihez Kisvejkére.

— **Megbukott kiházasító egyet.** Sok szegény leány boldogságát döntötte romba a Dunaföldvári Kiházasító Egyesület bukása. Hozzá nem értő, bűnös, lelketlen emberek kapzsisága okozta a könnyelműen vezetett egyet végromlását és eladósorban levő lányok sirva nézhetnek megtakarított pénzecskéjük után.

— **„Bonyhádi Ifjusági Önképző - Kör“.** Ezen a címen öhajt a bonyhádi ifjuság magának egy kellemes otthont alapítani, ahol barátok között, egybekötve hasznossal a kellemest, nyugodtan szórakozhasson minden tag a szabad ideje alatt. Az egyet célja igazán szép és nemes, mivel hozzáférhetővé akarja tenni a művelődést és a művészetet kivétel nélkül mindenkinek, ki az egyet iránt érdeklődik, mert a főcélja az együletnek az, hogy megismertesse a XX. század vívmányait, úgy az iparban mint a kereskedelemben és ezáltal tagjai ismereteket szerezzenek a nagyvilágban történekről. Az egyet iránt való érdeklődést legjobban a megtartott előértekezletek jellemzik, melyek a Studer-féle vendéglőben lettek megtartva, ahol mintegy negyven jövőendőbeli tag vett részt, amely 10 tagu intéző-bizottságot is választott és bizott meg az egyet mihamarább való megalakítására. E bizottság f. hó 19-ére, vagyis vasárnapra készítette elő a megalakuló gyűlést a városháza dísztermében, mely előreláthatólag is jól sikerültnek lesz mondható, mivel mintegy megváltót várja már a leikes ifjuság.

— **Érdekes statisztika.** Néha szám-csportok uralmassága is produkál érdekességet. Ilyen az alábbi statisztikai kimutatás is:

A magyarországi közép iskolákban:		
100.000 róm. kath.-ra	jut	337 tanuló
” gör. kath.-ra	”	153 ”
” gör. kel.-re	”	149 ”
” ág. ev.-re	”	489 ”
” ref.-ra	”	378 ”
” izr.-ra	”	1785 ”

Egyetemeken így alakulnak a viszonyok:

100.000 róm. kath.-ra	jut	57 egyet. h.
” gör. kath.-ra	”	20 ”
” gör. kel.-re	”	16 ”
” ág. ev.-ra	”	75 ”
” ref.-ra	”	68 ”
” izr.-ra	”	420 ”

— **Féláru vasuti jegy váltására jogosító igazolvány** meghosszabítása iránt legkésőbb december 31-éig lehet folyamodni a rendes 2 korona illetéknek postai levéljegyben való lefizetése mellett. A kérvények Budapestre Andrassy-ut 73—75. szám alá küzendők.

— **Kevesebb az ügyvéd.** A tulzsofolt ügyvédi pálya — úgy látszik — kezd már kevésbé csalogató lenni a fiatalság előtt. Évtizedek óta most történt első ízben, hogy a budapesti vizsgázó bizottság f. évi szeptemberben nem ült össze, mert mindössze csak 2 ügyvédjelölt jelentkezett. Decemberig összesen 18 jelölt van, kik közül csak 4 van olyan, aki első ízben jelentkezik vizsgára, míg 14 már másodszor készül vizsgára. Szóval, kezdik belátni, hogy az ügyvédség sem fenéig tejfől.

— **Tolvaj házaspár.** Boros József a Nagymányokhoz tartozó csalapuztai lakos f. hó 14-én eltávozott lakásáról. Míg távol járt, Till Ádám komlói bányász és felesége sz. Horváth Mária felhasználta a kedvező alkalmat, behatoltak Boros lakásába és egy csomó ruhaneműt és konyhaeszközt összeszedve tovább álltak. A csendőrség kinyomozta a tetteseket és mikor Till Ádám a járort a faluban közeledni látta, futásnak eredt és a közeli erdőben tünt el. Feleségét letartóztatták. Till Ádám egyébként nem ismeretlen a hatóságok előtt. Néhány éve, hogy föltételes szabadságra bocsátották a váci fegyházból, ahol tíz évet ült. Elrendelték a körözését, mivel föltételes szabadsága nem járt még le.

— **A névaláírások újabb módja.** Az irni nem tudók rendszeren keresztel jelölik meg azon helyet, ahova nevüket kellene aláírniok. Amerikában újabban egészen más szokás jött divatba. Ugyanis az irni nem tudó munkásoknak egy kártyát nyújtanak át, hogy annak kidolgozott felére hüvelykujjairól lenyomatot készítsenek. A fizetés napján a lenyomat mellé ismét készítenek egy lenyomatot s a két lenyomat azonosságából állapítják meg a munkás személyazonosságát. E lenyomat sokkal jellegzetesebb bármely aláírásnál s így igen alkalmasnak bizonyult.

x **Hol vásároljunk** fűszer, csemege, déligyümölcs, sonka, hideg felvágott, sajt stb. e szakmába vágó árukat? Csakis Klárics J. utóda Rózsa Lajos kereskedésében bonyhádon, főtér, a templom átellenében Goldfinger-ház mellett, a hol minden vevő becsületesen, pontosan, a legolcsóbb árak mellett lesz kiszolgálva. Ezelőtt a községében volt az üzletem, kérem tehát a környék és községbeli t. vevőimet, hogy a küldönceiknek sziveskedjék megmondani az új címet, vagy pedig a rendelmeny borítékjára írják reá, már csak azért is, hogy a rendelmenyt biztossan én szolgáljam ki. Egy jó házból való fiut tanoncnak felvennék.

Kocsifuvarozást

nagyon szép fogattal és lovakkal elvállal mindenhol a legolcsóbb árakon Studer Ádám Bonyhád.

1-3

ÉSZ.

szerü reklám idővel
ezerszeresét hozza meg
a befektetett tőkének.

Óvjuk egészségünket fertőzésektől!

és ezért csak a bakteriummentes
:—: és kiváló jó :—:

**pécsi Tettyey kristály-
tisza üdítő és borvizet**

igyuk, mely nemcsak a legkel-
lemesebb izü, hanem a leg-
olcsóbb szénsavas asztali viz.

**Kapható minden fűszerüzletben
... és vendéglőben! ...**

8-52

Stock - Cognac

Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpárolótelepéből

Barcola.

Cognac gőzfőzde állandó
hivatalos vegyi ellenőrzés
alatt.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Kapható

ERMEL ADOLF
kereskedésében Bonyhád.

51-52

